

Valors essencials de l'obra artística de Gerard Sala

Una evolució progressiva de les constants

Si analitzem globalment l'obra de Gerard Sala amb la perspectiva que ens dona la seva evolució, veiem que ja des dels inicis comencen a aparèixer una sèrie de constants, inicialment de forma més inconnexa i intuïtiva, però que progressivament es van definint i prenent més consistència i més evidència, i que, segons els moments i les diferents etapes, es focalitzen amb més o menys mesura en determinats aspectes i prioritats. A banda de matisos més detallats i, a grans trets, aquestes constants es podrien resumir en:

Humanisme
Natura
Poètica
Espiritualitat

Aquests conceptes bàsics que ja existien subliminalment en les primeres obres, prenen tot el seu sentit a partir de la realització de l'obra "Entorn" a l'any 1984, motiu de la seva tesi doctoral, que l'obliga a fer una reflexió profunda dels precedents del seu treball i de treure'n unes conclusions de continuïtat, amés de les lectures necessàries per a poder explicitar-lo amb coherència i verificació. Textos, la majoria d'ells, sobre Romanticisme, teories i escrits sobre art oriental, i molt especialment sobre taoisme i zen i que poc a poc van impregnant la seva obra, descobrint les coincidències i la contemplació d'una altra cultura que entén l'obra i el món com un "tot" indestruïble, podríem dir que de signe panteista, tot i no renunciar als seus orígens de mediterraneïtat, tenint en compte, que les necessàries influències ho han de ser més pel seu contingut essencial que no pas per el seu contingut formal, amb el que, tan sols, es pot aspirar a una mimesi desnaturalitzada i superficial.

El procés de l'obra de Gerard Sala, no segueix un ordre absolutament lineal que avanci progressivament, com semblaria lògic, des de la mirada exterior cap a la mirada interior, encara que, globalment, sí que és aquest el seu procés. Tot sovint s'hi produeixen alteracions cap a un retorn necessari vers la realitat, com una necessitat de no perdre els orígens i de tocar de peus a terra, de subjecció i ancoratge, de tornar a "mirar" com un enriquiment, que només la natura (l'home i el paisatge) pot donar a través de la seva bellesa insubstituïble. En aquesta mateixa direcció també es produeix un continu plantejament en diverses fases. de dubtes que inciten a la recerca, i de certeses que inviten a la consolidació, com un seguit de preguntes que necessiten respostes que creen, en molts casos, la necessitat de tornar a mirar enrere per a poder continuar amb eficàcia.

També cal considerar la interacció amb la poesia, que a través de la paraula fa descobrir i ajuda a entendre determinats conceptes i emocions que contribueixen a "veure" noves possibilitats, tant formals com espirituals.

L' humanisme inspira la natura que, plena de sentit poètic, adquireix espiritualitat.

És, per tant, a partir del seu treball a Sant Joan de les Abadesses, que tots aquests conceptes es fonen en un de sol, molt especialment per la influència taoista dels pintors lletrats xinesos, que amb la seva mirada culta, i no pas camperola, fan de la natura, a través del paisatge, el motiu principal d'aquesta fusió, que es dona, en el sentit més ampli, i de forma semblant, en l'obra de Gerard Sala.

Humanisme

En les primeres etapes de l'obra es desenvolupa més el concepte d'humanisme propi del Renaixement i des del punt de vista de la nostra cultura occidental en el que l'home és el centre i el valor suprem, i al que no cal renunciar necessàriament per tot el que te de valors positius de referent i de solidaritat. L'home a més de cos, també es sentiments i ànima.

En les primeres etapes, per tant, la figura humana acostuma a ser l'element principal de l'obra, encara que aquesta sol estar ubicada en un espai/entorn més poètic o metafòric que no pas real. A mesura que evoluciona l'obra, la figura humana passa a ser més un símbol simplificat convertit en una silueta, i poc a poc va desapareixent com a presència explícita per anar-se convertint en una presència implícita a través de les aures i finalment, desapareixent el seu protagonisme, com a conclusió d'un procés cap a l'essència i l'abstracció orgànica influït pel taoisme. Ambdues formes d'humanisme son compatibles i complementàries.

Natura

Si prenem com a punt de partida el paisatge natural en estat pur, també en el sentit occidental, el concepte de natura va prenent forma des del tangible/visible inicial cap a l'intangible/espiritual, tenint en compte que l'entorn (l'espai) on es desenvolupen tant l'home com els altres elements, acostuma a ser el "tot" i el contingut prioritari. Així doncs, podem considerar com a natura tots els elements, des d'un concepte total de força vital, d'origen intemporal i de síntesi perpetua dels cicles de vida, propi del taoisme, però també, en gran mesura de la cultura mediterrània. La mirada exterior més propera de l'autor, esdevé cada vegada més una mirada interior que passa successivament de la contemplació de lo més petit, com un còdol de riu, fins arribar a lo més infinit com les constel·lacions. I, conceptualment, els dos extrems tenen el mateix esperit de natura.

Poètica

És la manera de mirar i de dir que inspira la poesia sobre les coses i els fets, i de la que en son aspectes essencials l'home, la natura i l'espiritualitat. És la manera d'explicar el misteri sense desvetllar-lo, a través de la metàfora sensible, capaç de dir o de plasmar-lo plàsticament amb sensibilitat. És tot el contrari del missatge directe propi de la publicitat o del disseny. La pràctica de la poesia escrita nodreix la forma estètica i el seu contingut. En ocasions, primer és la paraula, i en altres, primer es l'acció visual, molts cops ambdues s'avancen en el temps a l'altre disciplina, però sempre s'autoalimenten. És evident, però, que malgrat dir el mateix encara que amb diferents llenguatges, poden ser també independents i abordar matisos diferenciats. Cal però, no confondre mai la poètica en general amb tan sols la lírica.

Espiritualitat

Tenint en compte els conceptes desenvolupats d'humanisme, de natura i de poètica de forma indestruïble i complementària, podem entendre que l'espiritualitat i el seu component místic formen part d'una vida interior immaterial, però que es pot sumar perfectament als elements formals per dotar-los d'ànima. Podríem dir que l'espiritualitat és un valor afegit que dignifica les coses, però que en una instància superior pot ser perfectament autònom, encara que cal admetre que aquest estadi es enormement difícil, especialment per als occidentals.

El procés de l'obra des de aquest punt de vista es presenta totalment evolutiu des de les primeres figures de caire més aviat dramàtic i violent, però que va avançant, primer per a la ingravidesa i després per les aures, per arribar finalment a l'intangible i al cosmos.

www.gerardsala.com